

vrátiti odvolacímu soudu, aby o ní dále jednal a znovu rozhodl a uvažoval též o otázce, zda v souzené věci lze užití zákona o splátkových obchodech, jehož se žalovaný dovolává.

Čís. 16645.

I. V pochybnosti není přijetí směnky na dluh obnovou (novací) dluhu (§ 1376 obč. zák.), nýbrž jeho upevněním. Pouze z toho, že věřitel směnky zpeněžil převodem na třetí osoby, že přijatou valutu připsal dlužníku k dobru a podle toho vypočetl saldo dlužníka, nelze usouditi, že věřitel přijal směnku na místě placení.

II. Význam obligačního a věcného nároku plynoucího z výhrady práva vlastnického.

Prodávatel, který si vyhradil k prodané věci, určené s jeho souhlasem kupitelem za příslušenství (kupitelovy) vlastní věci, vlastnické právo až do úplného zaplacení kupní ceny, jest vůči obmeškalemu kupiteli oprávněn žádati vrácení věci, je-li od hlavní věci oddělitelnou.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1938, Rv I 2787/36.)

K I. srov. rozh. č. 11759, 10921.

K II. srov. rozh. č. 6348, 7449, 8092, 9432, 10839, 12521, 13220, 13288 Sb. n. s.

Žalovaná — majitelka domu v lázeňském městě — koupila od žalobce nábytkové zařízení pro svůj lázeňský dům, a to s výhradou vlastnického práva do úplného zaplacení kupní ceny. Tvrdě, že žalovaná nezaplatila dosud kupní cenu 98.874 Kč 10 h s úroky z prodlení, domáhá se na ní žalobce vydání dodaného nábytku. Nižší soudy zamítly žalobu.

Nejvyšší soud uložil soudu první stolice, aby o věci dále jednal a znovu rozhodl.

Důvody:

Odvolací soud potvrdil rozsudek prvního soudu zamítající žalobu, máje za to, že výhrada vlastnictví, o níž je žaloba opřena, zanikla jednak tím, že nastala novace pohledávky z kupní ceny dáním směnek na místě placení, čímž pohledávka z kupní ceny zajištěná výhradou vlastnictví zanikla, jednak tím, že prodané věci byly za souhlasu žalobkyně spojeny s nemovitostí žalované jako její příslušenství a staly se již tím vlastnictvím žalované. Dovolání napadá právem obojí názor. Přijetí směnky na dluh není v pochybnosti novací dluhu, jež by měla v zápětí zánik dřívějšího závazku (§ 1379 obč. zák.), nýbrž jeho upevněním (srov. rozh. č. 11759 Sb. n. s.). Novace by vyžadovala jasného projevu toho obsahu, že přijetím směnky byl dlužník zproštěn dosavadního

obecnoprávního závazku. Mezi stranami je sporno, zda se taková úmluva stala čili nic. Odvolací soud usoudil, že žalobkyně přijala směnky Hugo P-a na místě placení, avšak nikoliv z výsledků důkazů provedených o tom, co Hugo P. se žalobkyní při dání směnek ujednal, nýbrž z okolností, které nastaly teprve potom, že totiž v knihách žalobkyně i ve výtahu z konta, jež žalobkyně zaslala Hugo P-ovi, byly částky směnečné Hugo P-ovi připsány k dobru, že Hugo P-ovi bylo oznámeno, že tu jest saldo v jeho prospěch, jež mu bude vyplaceno po vyplacení směnek, a že žalobkyně směnky dala dále bance, od níž obdržela také směnečnou valutu, z níž ovšem musela pak, když Hugo P. směnky zcela nezaplatil, bance vrátiti 20.000 Kč. Leč v otázce, zda směnky byly dány na místě placení, či jen k upevnění dluhu, nezáleží na tom, že směnky na dluh přijaté byly dány do oběhu. Nebyla-li nepřevoditelnost směnek smluvena, a to nebylo žádnou ze stran tvrzeno, může i směnka daná jen k upevnění závazku, býti zpeněžena převodem na třetí osoby (srov. rozh. č. 10921 Sb. n. s.). Ježto v takovém případě nejen příjem směnky, ale i příjem valuty musí býti v knihách věřitele vyznačen na kontu dlužníkově, nelze ani z toho, že přijatá valuta byla dlužníku připsána k dobru a že podle toho bylo vypočteno také saldo dlužníka, usouditi, že věřitel přijal směnky na místě placení, zejména bylo-li dlužníku — jako tomu je v souzené věci — ve výpisu z konta výslovně oznámeno, že oznámené saldo je závislé na podmínce, že dlužník směnku v době splatnosti zaplatí. Bylo tudíž přes uvedené okolnosti k řešení otázky, zda šlo o směnky dané na místě placení aneb k upevnění dluhu, nutné, aby byly provedeny důkazy o tom, co Hugo P. po případě žalovaná se žalobkyní ujednali.

Co do otázky, zda vyhrazené vlastnictví žalobkyně zaniklo spojením prodaných věcí s nemovitostí jako její příslušenství, vyslovil nejvyšší soud již v opětovných rozhodnutích, že se u jiných vedlejších věcí než strojů vyhledává k tomu, aby se staly příslušenstvím věci hlavní, aby byly ve vlastnictví toho, komu patří věc hlavní (rozh. č. 7449, 8092, 9432 a 13220 Sb. n. s.). Toto pravidlo dopouští ovšem výjimky, zejména tehdy, když podle okolností případu nutno usuzovati, že vlastník vedlejší věci souhlasil s tím, aby držitel hlavní věci užíval vedlejší věci trvale jako příslušenství hlavní věci. To má pak v zápětí, že se vedlejší věc stala příslušenstvím hlavní věci a že vlastník vedlejší věci nemůže proti třetím osobám, které vedou pro své pohledávky exekuci na hlavní věc dlužníka a na vedlejší věci jako její příslušenství, namítati, že exekuce na vedlejší věc jest hledíc na jeho vlastnictví k ní nepřípustná. Tak rozhodl nejvyšší soud již v rozhodnutích č. 10939, 12521, 13288 Sb. n. s. V souzené věci je sice zjištěno, že žalobkyně svolila k tomu, aby majitelka pensionu »M.« věnovala předměty koupené s výhradou vlastnictví k jejich trvalému používání ve svém pensionu, ale žaloba nečelí — jak v oněch případech — proti věřitelům majitelky pensionu, vedoucím exekuci na pension i na jeho příslušenství, nýbrž proti majitelce samé, a jest opřena nejen o vyhrazené vlastnictví, ale

těž o kupní smlouvu, kterou prý její manžel ujednal za ni jako její zmocněnec (srov. odst. II. žaloby »machen wir daher von unseren vertraglichen Rechten, welche uns auf Grund des Eigentumsvorbehaltes zusteht, Gebrauch und begehren die Herausgabe der noch uns gehörigen Sachen«). Tato okolnost není bez významu. Prodávající, který dodal kupujícímu věc s výhradou vlastnictví až do zaplacení kupní ceny, dodanou věc kupujícímu toliko svěřil až do úplného zaplacení kupní ceny a má, není-li kupní cena včas zaplacená, proti kupujícímu i obligační nárok na vrácení dodané věci, svěřené mu jen pod podmínkou, že kupní cena bude včas zaplacená. Vyhrazené věcné právo vlastnictví má však hlavně za účel zajistiti mu uplatňování svého nároku na věc i proti třetím osobám, do jejichž držby se potom dodaná věc dostala, nebo které ji dokonce nabyly od kupujícího, ale nikoliv bezelstně (§ 367 obč. zák.). Obojí nárok, obligační nárok na vrácení svěřené věci proti kupujícímu a věcný nárok na vydání věci proti pouhému držiteli věci a proti nabyvateli věci, který při nabytí nebyl bezelstným, nutně nezanikne, stane-li se prodaná věc poté příslušenstvím jiné věci. Záleží na tom, zda lze vedlejší věc od hlavní věci oddělit (§ 415 obč. zák.). Lze-li ji oddělit, nestal se obligační závazek kupujícího vrátiti věc nemožným a kupující má, třebaže prodatel svolil, aby dodaná věc byla spojena s jinou věcí jak její příslušenství, povinnost působiti k tomu, aby dodaná mu věc byla od věci, s níž je oddělitelně spojena, zase odloučena, neboť k tomu se zavázal právě ujednáním, že věc může sice býti spojena s jinou věcí, ale vlastnictví zůstane při tom vyhrazeno prodávajícímu, a že je tudíž kupujícímu jen svěřena. Avšak ani věcný nárok prodávajícího na vydání dodané věci nezanikne pouhým jejím věnováním jiné věci jako příslušenství. To plyne z předpisu § 415 obč. zák., jenž jedná také o případě, že někdo cizí věc se svou spojil neb sloučil, a stanoví, že mohou-li se věci sloučené nebo spojené zase odloučiti, tedy se každému vlastníkovu vrátí, což jeho jest. Věci, jež žalobkyně požaduje zpět, jsou nábytkem pro pension, tudíž věcmi od hlavní věci oddělitelnými, a proto může žalobkyně požadovati od žalované jejich vydání na základě obligačního nároku, nabyta-li jich žalovaná přímo od žalobkyně sama jako smluvkyně kupní smlouvou, nebo na základě věcného — vlastnického — nároku, byl-li smluvcem její manžel Hugo P., a žalovaná nabyta sporných věcí teprve od něho, ale nikoliv bezelstně, ježto o výhradě vlastnictví pro žalobkyni věděla nebo aspoň věděti musila. Nižší soudy neučinily v té příčině potřebná skutková zjištění. Prvý soud sice zjistil, že sporný nábytek koupil Hugo P., nevypořádal se však s tvrzením žalobkyně, že tak učinil jako zmocněnec žalované, a s tímto tvrzením nezabýval se ani odvolací soud, ač žalobkyně na něm v odvolání setrvala. O otázce však, zda žalovaná věděla nebo věděti musela, že žalobkyně si vyhradila k dodanému nábytku vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny, se oba nižší soudy vůbec nezmiňily. Nejsou proto důvody, z nichž nižší soudy žalobu zamítly, podloženy jejich skutkovým zjištěním. Bylo tudíž dovolání vyhověno.